

Työtaistelutilasto 2015

Työtaistelujen lukumäärä nousi edellisvuodesta

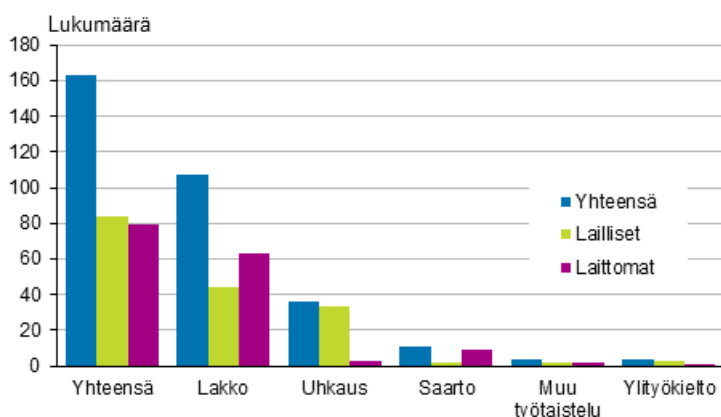
Työtaistelujen lukumäärä oli Tilastokeskuksen mukaan 163 vuonna 2015. Lukumäärä kasvoi edellisvuodesta, jolloin työtaisteluita oli 128. Työtaisteluihin osallisten työntekijöiden lukumäärä oli noin 134 500 ja menetettyjä työpäiviä kertyi noin 109 000.

Työtaistelujen lukumäärässä on mukana myös työtaistelulla uhkaaminen. Nämä ovat mukana ainoastaan työtaistelujen lukumäärätiedossa, ne eivät kerrytä osallisten työntekijöiden eikä menetettyjen työpäivien määrää. Uhkausten osuus työtaistelujen lukumäärästä oli poikkeuksellisen suuri, lähes neljäsosa, vuonna 2015. Ilman uhkauksia työtaistelujen lukumäärä oli 127.

Laillisten työtaistelujen osuus tavallista suurempi

Laillisten työtaistelujen osuus oli tavallista suurempi vuonna 2015, yli 50 %. Laillisten työtaistelujen tavallista suurempaa osuutta selittävät lähinnä viime syksynä järjestetty maan hallituksen toimiin kohdistunut poliittinen mielenilmaus sekä postialan työehtosopimusneuvotteluihin liittyneet toimenpiteet.

Työtaistelut ja niiden laillisuus vuonna 2015

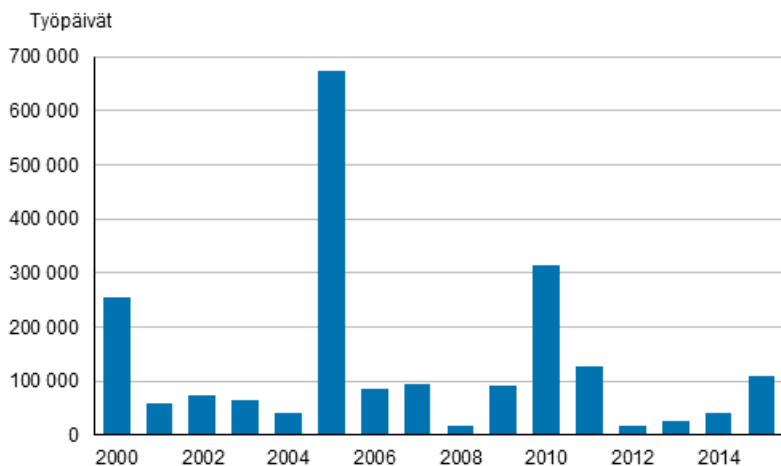

Työtaisteluista suurin osa, 107 kpl, oli lakkoja. Lakoista lähes 60 % oli laittomia. Seuraavaksi yleisimpiä olivat uhkaus ja saarto.

Osallisten työntekijöiden ja menetettyjen työpäivien määrä kasvoi

Työtaistelussa menetettyjä työpäiviä oli 108 911 vuonna 2015. Menetettyjen työpäivien määrä melkein kolminkertaistui edellisvuoteen verrattuna. 2000-luvulla menetettyjä työpäiviä on ollut viime vuotta enemmän vuosina 2000, 2005, 2010 ja 2011.

Menetetty työpäivät vuosina 2000–2015

Osallisia työntekijöitä oli 134 427 vuonna 2015. Määrä lähes kaksinkertaistui edellisvuoteen verrattuna ja on toiseksi suurin 2000-luvulla (ks. Liitetaulukko 2).

Alan työehtosopimus oli usein syynä työtaisteluun

Vuonna 2015 työtaistelun syy oli noin kolmasosassa työtaisteluista alan työehtosopimus. Seuraavaksi yleisimpiä syitä olivat tukitoimenpide, muu syy ja työvoiman vähennys tai sen uhka.

Työtaistelujen syyt vuonna 2015

Työtaistelun syy	Työtaistelujen lukumäärä	Osuus, %
Alan työehtosopimus	47	29
Tukitoimenpide	39	24
Muu syy	29	18
Työvoiman vähennys tai sen uhka	25	15
Työnjohto	16	10
Palkkaus	4	2
Syytä ei ilmoitettu	2	1
Työolosuhteet	1	1
Kaikki yhteensä	163	100

Työtaistelulla uhkaamisia oli yhteensä 36 kpl ja suuressa osassa näistä syynä oli tukitoimenpide.

Suurin osa työpäivämenetyksistä kohdistui teollisuuteen

Työtaisteluista reilu puolet (56 %) kohdistui kuljetuksen- ja varastoinnin toimialalle ja vajaa viidesosa (18 %) teollisuuteen. Teollisuuden työpäivämenetykset kattoivat vajaa puolet (47 %) ja kuljetuksen- ja varastoinnin viidesosan (20 %) kaikista menetetyistä työpäivistä.

Alueellisesti tarkasteltuna paikallisia työtaisteluita käytiin eniten Vantaalla ja Turussa. Lukumääräisesti eniten työtaisteluita oli vuoden 2015 viimeisellä neljänneksellä. Työpäivämenetyksiä oli eniten vuoden kolmannella neljänneksellä ja toiseksi eniten viimeisellä neljänneksellä.

Sisällys

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Työtaistelut toimialoittain (TOL 2008) vuonna 2015.....	5
Liitetaulukko 2. Työtaistelut vuosina 1970-2015.....	7
Laatuseloste: Työtaistelutilasto.....	8

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Työtaistelut toimialoittain (TOL 2008) vuonna 2015

Toimiala	Tieto		
	Lukumäärä	Osalliset yhteensä	Menetetyt työpäivät
Kaikki yhteensä	163	134 427	108 911
C Teollisuus	30	55 197	51 281
10 Elintarvikkeiden valmistus	1	424	.. ¹⁾
14 Vaatteiden valmistus	1	93	..
16 Sahatavaran sekä puu- ja korkkituotteiden valmistus (pl. huonekalut)	1	75	..
17 Paperin, paperi- ja kartonkituotteiden valmistus	4	252	276
23 Muiden ei-metallisten mineraalituotteiden valmistus	1	59	..
24 Metallien jalostus	2	2 403	..
25 Metallituotteiden valmistus (pl. koneet ja laitteet)	2	127	..
28 Muiden koneiden ja laitteiden valmistus	11	1 781	3 197
30 Muiden kulkuneuvojen valmistus	1	61	..
Useampi C alatoimiala	6	49 922	43 841
D Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta	1	972	..
F Rakentaminen	2	9 456	..
42 Maa- ja vesirakentaminen	1	96	..
Useampi F alatoimiala	1	9 360	..
G Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus	10	6 700	3 571
46 Tukkukauppa (pl. moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien kauppa)	2	112	..
47 Vähittäiskauppa (pl. moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien kauppa)	5	1 096	56
Useampi G alatoimiala	3	5 492	3 445
H Kuljetus ja varastointi	91	30 478	21 850
49 Maaliikenne ja putkijohtokuljetus	3	328	473
50 Vesiliikenne	1
51 Ilmaliikenne	3
52 Varastointi ja liikennettä palveleva toiminta	42	5 143	1 255
53 Posti- ja kuriiritoiminta	39	20 017	15 462
Useampi H alatoimiala	3	4 990	4 660
I Majoitus- ja ravitsemistoiminta	1	700	..
J Informaatio ja viestintä	4	4 354	2 270
60 Radio- ja televisiotoiminta	1	17	..
61 Televiestintä	3	4 337	..
K Rahoitus- ja vakuutustoiminta	3	3 068	1 340
65 Vakuutus-, jälleenvakuutus- ja eläkevakuutustoiminta (pl. pakollinen sosiaalivakuutus)	2	792	..
Useampi K alatoimiala	1	2 276	..
L Kiinteistöalan toiminta	1	658	..
M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	2	330	..
71 Arkkitehti- ja insinööripalvelut; tekninen testaus ja analysointi	2	330	..
N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	4	1 930	804
78 Työllistämistoiminta	2
82 Hallinto- ja tukipalvelut liike-elämälle	1	21	..
Useampi N alatoimiala	1	1 909	..
O Julkinen hallinto ja maanpuolustus; pakollinen sosiaalivakuutus	1

Toimiala	Tieto		
	Lukumäärä	Osalliset yhteensä	Menetetyt työpäivät
P Koulutus	1	312	..
Q Terveys- ja sosiaalipalvelut	4	250	77
S Muu palvelutoiminta	1	15	..
Useampi päätoimiala	7	20 007	16 220

1) .. Tietoa ei ole saatu tai se on liian epävarma esitettäväksi

Liitetaulukko 2. Työtaistelut vuosina 1970-2015

Vuosi	Työtaisteluja	Osalliset yhteensä	Työtaistelua kohden	% työllisistä	Menetettyjä työpäiviä	Osallista kohden
1970	240	201 600	840	9,3	233 200	1,2
1971	838	403 300	481	18,6	2 711 100	6,7
1972	849	239 700	282	11,0	473 100	2,0
1973	1 009	678 200	672	30,6	2 496 900	3,7
1974	1 778	370 700	208	16,3	434 800	1,2
1975	1 530	215 100	141	9,7	284 200	1,3
1976	3 282	512 700	156	23,8	1 325 500	2,6
1977	1 673	743 800	445	35,2	2 374 700	3,2
1978	1 237	164 600	133	7,9	132 400	0,8
1979	1 753	228 690	130	10,7	243 400	1,1
1980	2 238	413 140	185	18,8	1 605 600	3,9
1981	1 612	492 960	306	22,0	659 100	1,3
1982	1 240	167 500	135	7,0	207 600	1,2
1983	1 940	421 840	217	17,7	719 700	1,7
1984	1 710	562 480	329	23,3	1 526 900	2,7
1985	848	171 350	202	7,0	174 300	1,0
1986	1 225	602 730	492	24,8	2 787 600	4,6
1987	802	99 290	124	4,1	130 890	1,3
1988	1 353	244 070	180	10,0	179 820	0,7
1989	629	158 480	252	6,4	204 210	1,3
1990	455	244 760	538	9,9	935 150	3,8
1991	284	166 770	587	7,1	458 340	2,7
1992	168	103 510	616	4,8	76 090	0,7
1993	126	23 190	184	1,1	17 310	0,7
1994	171	70 540	413	3,5	525 700	7,5
1995	112	127 039	1 134	6,3	869 422	6,8
1996	94	43 113	459	2,1	20 077	0,5
1997	91	28 402	312	1,3	103 712	3,7
1998	98	35 380	361	1,6	133 203	3,8
1999	65	14 993	231	0,7	18 953	1,3
2000	96	84 092	876	3,6	253 838	3,0
2001	84	21 715	259	1,0	60 652	2,8
2002	76	70 867	932	3,0	74 985	1,1
2003	112	91 866	820	3,9	66 136	0,7
2004	84	25 211	300	1,0	42 385	1,7
2005	365	106 796	409	4,4	672 904	6,3
2006	97	48 276	498	2,0	85 075	1,8
2007	91	89 729	986	3,7	94 579	1,1
2008	92	15 992	174	0,6	16 352	1,0
2009	139	50 485	363	2,1	91 899	1,8
2010	191	137 526	720	5,6	314 667	2,3
2011	163	59 164	363	2,4	127 758	2,2
2012	86	14 984	174	0,6	17 254	1,2
2013	121	19 567	162	0,8	25 999	1,3
2014	128	69 248	541	2,8	40 526	0,6
2015	163	134 427	825	5,5	108 911	0,8

Laatuseloste: Työtaistelutilasto

1. Tilastotietojen relevanssi

1.1 Tietosisältö ja käyttötarkoitus

Työtaistelutilasto kuvaa työntekijöiden tai työnantajien Suomessa järjestämiä työtaisteluita. Työtaistelujen laajuutta kuvataan lukumäärillä osallisista työntekijöistä ja menetetyistä työpäivistä.

1.2 Tilaston aineistot ja käsitteet

Aineistot:

Pääosa työtaistelutiedoista saadaan työnantajajärjestöiltä. Lisäksi työtaistelutietoja kerätään tiedotusvälineistä ja kysytään tarkempia tietoja suoraan yrityksiltä.

Käsitteet:

Työtaistelu: Työntekijäpuolen tai työnantajapuolen työn väliaikaista tahallista keskeyttämistä, työstä kieltäytymistä, sen hidastamista tai muuta painostuskeinoa jonkin päämäärän saavuttamiseksi. Erilaisia työtaistelun muotoja ovat mm. lakot, ylityökiellot ja työsulut.

Työtaistelulla uhkaaminen: Työtuomioistuimen vakiintuneen käytännön mukaan työtaistelulla uhkaaminen muodostaa itsenäisen työtaistelutoimenpiteen. Nämä ovat mukana työtaistelujen lukumäärätiedossa, mutta ne eivät kerrytä osallisten työntekijöiden eikä menetettyjen työpäivien määrää.

Lakko: Työntekijät kieltäytyvät työn tekemisestä ja tällöin he eivät myöskään yleensä saavu työpaikalle.

Jarrutus: Työntekijät ovat työpaikalla, mutta tekevät työtä normaalia huomattavasti hitaammin.

Saarto: Työntekijät kieltäytyvät esim. käsittelemästä tietyn yrityksen kuljetuksista.

Ylityökielto: Työntekijät kieltäytyvät ylitöiden tekemisestä.

Työsulku: Työnantaja sulkee työpaikan ja keskeyttää palkanmaksun.

Välillisesti työtaisteluun osallistuneet: Työntekijät, jotka eivät kuulu työtaistelun osapuoliin, mutta jotka eivät ole voineet tehdä työtänsä työtaistelun vuoksi.

Valtakunnallinen työtaistelu: Työtaistelu on valtakunnallinen, jos sitä johtaa ammattiliitto tai jokin muu yhteinen organisaatio koko valtakunnan alueella. Valtakunnallisia työtaisteluita ei tilastoida lääneittäin tai kunnittain.

2. Menetelmäkuvaus

Työtaistelutilastoon kerätään kaikki työtaistelut, jotka tulevat Tilastokeskuksen tietoon. Työnantajajärjestöjen työtaistelutiedot ja muulla tavalla kerätyt työtaistelutiedot kerätään yhteen tietokantaan. Näin saadusta tietokannasta tehdään taulukoita valittujen luokittelujen ja määrätietojen mukaan.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Osa pienemmistä työtaisteluista jää tilaston ulkopuolelle, koska niiden olemassaolosta ei saada tietoa. Näiden työtaistelujen puuttumisella on lähinnä merkitystä vain työtaistelujen lukumäärätietoihin. Työtaistelujen laajuutta paremmin kuvaaviin osallisten työntekijöiden lukumäärätietoihin ja työpäivämenetyksiin pienten työtaistelujen puuttumisella ei ole olennaista merkitystä. Työtaistelujen laajuudesta voi olla työnantaja- ja työntekijäpuolella erilainen näkemys. Yleensä käytetään työnantajajärjestöjen tietoja, jos ne ovat saatavilla.

Liitetaulukko 1: jos työtaisteluita on toimialalla ollut ainoastaan yksi tai kaksi, menetetyt työpäivät tieto on korvattu kahdella pisteellä tietosuojasyistä. Lisäksi on käytetty toissijaista suojausta tarvittaessa (jos toimialalla on vain yksi ensisijainen suojaus).

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Vuodesta 2010 lähtien työtaistelutiedot julkaistaan kerran vuodessa tilastovuotta seuraavan kevään aikana. Työtaistelutietoja julkaistaan neljännesvuoden tarkkuudella. Työtaistelutietoja voidaan luovuttaa myös kuukauden tarkkuudella. Jos työtaistelu kestää kuukauden tai neljännesvuoden vaihteen yli, se sijoitetaan yleensä sille ajanjaksolle, jolla se on suurimmaksi osaksi tapahtunut. Suuria työtaisteluita jaetaan tarkemmin eri neljänneksille tarpeen mukaan.

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

Tiedot julkaistaan kerran vuodessa internetissä tilaston kotisivuilla ja Statfin-tilastopalvelussa.

Lisäksi tietoja on Suomen tilastollisessa vuosikirjassa. Tarkempia tietoja on mahdollista saada Tilastokeskuksesta.

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

6.1 Vertailtavuus muiden maiden tilastoihin

Eri maiden työtaistelutilastot voivat vaihdella suuresti. Joissain maissa käytetään rajoja, joilla kestoitaan tai osallistujamäärältään pienimmät työtaistelut jäävät tilaston ulkopuolelle. Työjärjestö ILO kerää tietoa työtaisteluista kaikista maista, joista sitä on saatavilla.

6.2 Vertailtavuus historiatietoihin

Työtaistelutietoja on olemassa yli sadan vuoden ajalta. Vuonna 1971 tehtiin tilaston laaja uudistus, jolloin tilaston kattavuus pienemmissä työtaisteluissa parani.

7. Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Tilastokeskuksen julkaisema työtaistelutilasto perustuu suurimmaksi osaksi Elinkeinoelämän Keskusliiton (EK) aineistoon. Tilastokeskuksen julkaisema työtaistelujen lukumäärätieto voi poiketa EK:n julkaisemasta lukumäärätiedosta, koska Tilastokeskuksessa eri toimipaikkojen työtaistelutietoja yhdistellään samaksi työtaisteluksi.

Lisätietoja

Anu Uttu 029 551 2322

Harri Nummila 029 551 3235

Vastaava tilastojohtaja:

Mari Ylä-Jarkko

palkat.indeksit@tilastokeskus.fi

www.tilastokeskus.fi

Lähde: Työtaistelut 2015. Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

Tietopalvelu ja viestintä, Tilastokeskus
puh. 029 551 2220
www.tilastokeskus.fi

Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy
puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
www.editapublishing.fi

ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 1799-0823 (pdf)